

Piirkondlikud alushariduse teabepäevad 2019 „Kaasav haridus: sisu ja argipäev“

27. juunil 2019 toimus Haridus- ja Teadusministeeriumis nõupidamine Eesti Lasteaednike Liidu esindajate ja HTM üldharidusosakonna peaekspert Tiina Petersoni, kaasava hariduse nõuniku Piret Liba, välishindamisosakonna eksperdi Pärje Ülavere ja õigusnõunik Jaanus Põldmaaga, et võtta kokku Eesti Lasteaednike Liidu ja HTM poolt korraldatud kaasava alushariduse teabepäevad ning kavandada edaspidiseid koostöösuundi.

Piirkondlikud alushariduse teabepäevad „Kaasav haridus: sisu ja argipäev“ toimusid aprillist mai alguseni neljas linnas: Pärnus, Rakveres, Tartus ja Tallinnas. Teabepäevade korraldamist toetasid Hasartmängumaksu Nõukogu, Haridus - ja teadusministeerium ja Eesti Lasteaednike Liit. Osalesid lasteaiaõpetajad, õpetajat abistavad töötajad, lasteaedade juhid, erispetsialistid, lapsehoidjad, lapsevanemad, omavalitsuste esindajad ja üliõpilased - Tartust 181, Pärnust 104, Tallinnast 179 ja Rakverest 85 osalejat. Kokku osales teabepäeval 549 teemast huvitatud isikut. Võttes kokku lõppenud õppeaastat ja seades mõtetes juba plaane järgmiseks on asjakohane meelde tuletada teabepäeval kuuldut-jagatud.

Teabepäevade läbiviimise eesmärgiks oli luua ühine arusaam kaasava hariduse laiema tähendusest st iga lapse märkamist ja talle arengutingimuste loomist vastavalt tema eeldustele, huvidele ja vajadusele. Sageli mõeldakse kaasavast haridusest rääkides ainult erivajadustega lastele tavalasteaias või koolis õpitingimuste loomisest. Oluline on, et kõik lastega kokku puutuvad ja nende heaolu eest vastutavad täiskasvanud - õpetajad, õpetajaabid lapsevanemad, lasteaia juhtkond, KOV-i spetsialistid, oskaksid näha lasterühma, kui väikest kollektiivi, kus igal on oma eripärad. Kaasava hariduse eesmärk ei ole ainult “sobitada” erivajadustega laps tavarühma, eesmärgiks on luua keskkond selliselt, et kõik rühma liikmed tunnevad ennast hästi ja tajuvad enda rolli meeskonnas, nii lapsed kui täiskasvanud. Teabepäeval esitatud ettekanded olidki valitud eesmärgiga toetada ja julgustada kõiki laste õpikeskkonda loovaid ja õppimise protsessi kavandavaid täiskasvanuid, suurendades nende valmisolekut lähtumaks kaasava hariduse põhimõtetest, tutvustada kaasava hariduse mõistet, sisu ja põhimõtteid ning kaasava alushariduskeskkonna refleksioonivahendit

<https://elal.ee/wp->

[content/uploads/2019/02/kaasava_alushariduse_enesehindamisvahend_5.pdf](https://elal.ee/wp-content/uploads/2019/02/kaasava_alushariduse_enesehindamisvahend_5.pdf)

Teabepäeval jagati alushariduse maastiku parimate praktikute poolt kogemusi, kuidas luua tuge vajavatele lastele head võimalused võimetekohase alushariduse omandamiseks ning kõikide laste individuaalseks arendamiseks toetudes kaasava hariduse printsiipidele. Kogenud ettekandjad andsid soovitusi, kuidas aidata kaasa lasteaiaõpetajate teadmiste ja oskuste kujunemisele kaasava hariduse ja riikliku õppekava rakendamisel. Teabepäeval tutvustati mitut rahvusvahelist töökogemust Põhjamaade ja Euroopa alushariduses kaasava hariduse põhimõtete rakendamisel.

Ettekannetest tulid välja ka kaasava hariduse kitsaskohad ja muutmist vajavad mõttemustrid ning kaasava hariduse edendamist pidurdavad hoiakud laste arengut toetavate osapoolt seas - õpetajad, juhid, erispetsialistid, lapsevanemad ja omavalitsuste esindajad.

Tagasisidest teabepäevadele selgus, et:

- käsitletud teemadest pidas teoreetilist osa väga vajalikuks (66%) ja vajalikuks (33%) osalenutest;
- praktilised näited olid väga vajalikud (82,5%) ja vajalikud (17,5%) vastanutele;
- Euroopa Kaasava Hariduse Agentuuri poolt koostatud kaasava alusharidusekeskkonna enesehindamise töövahendit hakkab kindlasti kasutama 23% ja ilmselt kasutama 48,6%, vastanutest. Samas 18,9 % vastanutes ei osanud seda esialgu veel öelda, kuna suure tõenäosusega vajavad osalejad pikemat aega sellega tutvumiseks.

Teabepäevade tagasiside andis lasteaednike liidule sisendi edaspidisteks koostöösuundadeks nii Haridus – ja Teadusministeeriumi kui Sotsiaalministeeriumiga. Küsitluse põhjal peeti põletavaimaks teemaks alushariduses tugispetsialistide ja erialase ettevalmistusega spetsialistide põuda ja probleemi lükkamist õpetajate ja lasteaia õlule. Tihti tunnevad õpetajad, et on jäetud tekkinud olukorras üksi ja vajaliku toe määramine abi vajavale lapsele võtab väga kaua aega. Senine tugiisikute rakendamise süsteem pole ennast õigustanud. Tugiisikud vajavad paremat ettevalmistust ja soodsamaid töölepingu tingimusi. Varajasel märkamisel oodatakse suuremat tuge, abi ja koostööd pere- ja lastearstidelt. Samuti toodi välja, et paljudes asutustes saavad kõik õpetajad sarnast palka sõltumata professionaalsest ettevalmistusest. See vähendab õpetajate motivatsiooni kõrghariduse omandamise jätkamiseks ja erialastele õpingutele asumiseks.

Järgmine alushariduse konverents/teabepäev võiks olla teemal:

- uus alushariduse seadus ja muudetud alushariduse riiklik õppekava;
- õpetaja kaasajal: pädevused, kutsele vastavad kriteeriumid, ajajaotus- kuidas kõige toime tulla?
- muudatused alushariduses algavad õpetajate mõtteviisi muutustest!
- arenguestlused erivajadustega laste vanematega; lasteaiaõpetaja nõustaja rollis;
- andekad lapsed kaasaegses lasteaias

Nõupidamise lõpus tõdesid osapooled, et mõtteviisist algab muutus ja sellised teabepäevad aitavad kaasa nii lasteaiaõpetaja kui kõigi osapoolte muutunud rolli teadvustamisele kaasava hariduse korraldamisel ning pakuvad tuge õpetajatele, lapsevanematele ja teistele spetsialistidele, kes igapäevaselt erinevate väljakutsetega oma töös lastega silmitsi seisavad. Koostööd jätkatakse ka edaspidi.

Teabepäevade meeskonna nimel,
Anna Sõõrd
teabepäevade koordinaator